

**MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI VA OILA O'RTASIDAGI
O'ZARO MUNOSABATLARNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI****Rahimova Moxinora Xoshimjanovna**

Andijon davlat pedagogika instituti

Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedarsi

katta o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10464271>

Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila o'rtasidagi pedagogik o'zaro munosabatlarning sifatini boshqarish masalalari doimo maktabgacha pedagogikaning diqqat markazida turadi. Bir tomondan, jamiyatdan tashqari shaxsni shakllantirish mumkin emasligi, yosh avlodni ijtimoiy ta'sirning ijobiy va salbiy tomonlarini baholashga o'rgatish kerakligi aksiomadir. Oila har qanday yoshdagi insonga kuchli ta'sir ko'rsatgan, shunday bo'lib qoladi va shunday bo'lib qoladi. Shu bilan birga, zamonaviy oila juda ko'p qiyinchiliklarni boshdan kechirmoqda. Unda munosabatlar tez-tez o'zgarib turadi, bu shubhasiz bolalarga ta'sir qiladi. Bularning barchasi ota-onalarning charchoqlari, jismoniy va ruhiy zo'riqlari, bolalar oldida aybdorlik tuyg'ularining kuchayishi, ularning kelajagi uchun tashvish bilan murakkablashadi. Boshqa tomondan, asosiy vazifasi ota-onalarga bolalarni tarbiyalashda yordam berishdan iborat bo'lgan pedagogik hamjamiyat qat'iy byurokratik asosga joylashtirilgan va ko'p vaqtini barcha turdagi hujjatlarga sarflashga majbur bo'ladi, bu esa maktabgacha ta'lim tashkilotlari va oilalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar sifatining pasayishiga olib keladi. Maktabgacha ta'lim muassasasi ma'muriyati o'zaro munosabatlarni tashkil qilish va uning sifatini boshqarish uchun yetarli vaqtga ega emas.

Psixologlar hayotning birinchi yillarida ularga xos bo'lgan bolalarning xususiyatlarini aniqladilar, bu ularning ta'lim va tarbiyaga eng yuqori sezgirligini (sezuvchanlik) belgilaydi. Bunday xususiyatlarga yuqori asabiy va aqliy faoliyatning plastikliigi, taqlid va takliflilik, emosionallik kiradi. Uydagi ta'limning o'ziga xosligi, birinchi navbatda, uning ustuvorligi, yaqin kattalarning biologik va psixologik bog'liqligi tufayli bolaning hayotidagi alohida ahamiyati bilan izohlanadi. Tarbiya jarayoni chaqaloqdagi qimmatli ehtiyojlarning rivojlanishi tufayli optimallashtiriladi, ular muloqot qilish, yangi taassurotlar olish (keyinchalik - bilimda), faol vosita faoliyati, tan olish va sevgi va boshqalar.

Bolaning har tomonlama rivojlanishini ta'minlash uchun maktabgacha ta'lim tashkiloti ota-onalar bilan o'zaro munosabatlarining quyidagi shakllaridan foydalanishlari mumkin:

- maktabgacha ta'lim tashkiloti ota-onalarning umidlarini hisobga

- olish;
- ota-onalarga erta rivojlanish masalalari bo'yicha ma'lumot berish;
- ota-onalarni ta'limiy-tarbiya jarayonida faol ishtirok etishga jalb qilish;
- ota-onalarning maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatida ishtirok etish tashabbusini qo'llab-quvvatlash.

Oila va maktabgacha ta'lim tashkiloti bilan o'zaro munosabatlar jarayonida tarbiyachi rolining asosiy jihatlari ko'rib chiqamiz:

- Tarbiyachi oila va MTT o'rtasidagi vositachi sifatida: tarbiyachi yuzaga keladigan kelishmovchiliklarni bartaraf eta olishi, ma'lumot berishi va o'quv jarayonida oilani qo'llab-quvvatlashi kerak.
- Har bir bola uchun individual rivojlanish rejalarini ishlab chiqish: tarbiyachi bolalarning xususiyatlari va qiziqishlarini hisobga olishi, ularning ehtiyojlari va rivojlanish darajasini aniqlashi, shuningdek, ota-onalarni o'quv jarayoni to'g'risida muhokama qilish va qaror qabul qilishga jalb qilishi kerak.
- Qo'shma tadbirlarni o'tkazish va ta'lim muhitini tashkil etish: tarbiyachi ota-onalarni turli tadbirlarni tashkil etish va o'tkazishda faol ishtirok etishi, shuningdek, bolalarning rivojlanishi va oilalar bilan hamkorlikka hissa qo'shadigan ijobiy ta'lim muhitini shakllantirishi kerak.
- Kasbiy rivojlanish va malaka oshirish: tarbiyachi o'z ko'nikma va malakalarini doimiy ravishda takomillashtirishi, bolalar va oilalar bilan ishlashning yangi yondashuvlari va usullarini o'rganishi kerak.
- Maktabgacha ta'limda oilalar bilan muvaffaqiyatli hamkorlik qilish uchun nafaqat tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, balki ta'lim jarayonining barcha darajalarida o'zaro tushunish va o'zaro hamkorlikka intilish ham muhimdir.

So'nggi yillar ichida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti va Vazirlar Mahkamasining maktabgacha ta'lim tizimini takomillashtirish to'g'risida qarorlari qabul qilinganidan so'ng, oila va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning yangi falsafasi ishlab chiqila boshlandi. Bu ota-onalar bolalarni tarbiyalash va rivojlantirish uchun javobgardir va boshqa barcha ijtimoiy institutlar ushbu faoliyatni qo'llab-quvvatlashga va to'ldirishga chaqiriladi degan fikrga asoslanadi.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti oilani qo'llab-quvvatlovchi ijtimoiy institut sifatida bolani tarbiyalash, o'qitish va rivojlantirishga yordam beradi. Mavjud ijtimoiy-madaniy va iqtisodiy sharoitda oila va jamoat tashkilotlari bilan o'zaro

munosabatlar mahalla fuqarolar yig'ini faoliyatining muhim yo'nalishi hisoblanadi.

Ma'lum bir bosqichda oila, ilk bolalikni parvarish qilish maktabgacha ta'lim tashkilotlari va mahalliy jamoatchilik asosiy o'quv, tarbiyaviy va rivojlanayotgan mikromuhit – ta'lim makonini tashkil qiladi. Maktabgacha ta'lim tashkiloti ham, oila ham, mahalla ham ijtimoiy tajribani bolaga o'ziga xos tarzda yetkazadi. Faqat ular bir-biri bilan uyg'un holda kichkina insonning katta dunyoga qadam tashlashlari uchun eng yaxshi sharoitlarni yaratadilar.

Jamiyat va oilaviy ta'lim o'rtasidagi munosabatlar g'oyasi bir qator me'yoriy hujjatlarda, shu jumladan "O'zbekiston Respublikasining 2030-yilgacha maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasi" va "Umumiy tipdagi davlat va nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari to'g'risidagi Nizom"da o'z aksini topgan[1].

Psixologik-pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kichkina bolaga u yoki bu tarzda ta'sir qiladigan atrofdagi dunyoning butun xilma-xilligi, "ijtimoiy doira" alohida ahamiyatga ega[2]. Shuning uchun ham oila tarbiyasining bola shaxsini shakllantirishdagi alohida ahamiyatini belgilovchi, uni boshqa ta'lim tashkilotlariga (bog'cha, maktab, mehribonlik uyi va boshqalar) nisbatan ustuvor vazifa qilib qo'yuvchi birinchi va juda muhim omil sifatida olimlar chuqur hissiy, samimiy tabiat oilaviy ta'lim deb hisoblaydilar. Biroq, bu oilaviy tarbiyaning samaradorligi, mustahkamligi va mustahkamligini ta'minlaydigan yagona omil emas. T.A.Markovanning tadqiqotida biz yana ikkita omil uchun mantiqiy asos topamiz[3]:

Ota-onaning, oilaning boshqa a'zolarining turli xil hayotiy vaziyatlardagi tarbiyaviy ta'sirining doimiyliigi va davomiyliigi, ularning kundan-kunga takrorlanishi;

bolalarni oilaning uy-ro'zg'or, iqtisodiy, ta'lim faoliyatiga jalb qilish uchun obyektiv imkoniyatlarning mavjudligi.

Shunday qilib, zamonaviy fanda oila inson hayotidagi birinchi va eng muhim ta'lim tashkiloti ekanligi haqida ma'lumotlar mavjud.

Oila va maktabgacha ta'lim tashkiloti o'rtasidagi samarali o'zaro hamkorlikka pedagogik sharoitlarga bog'liq. (1-jadvalga qarang)

1-jadval

Munosabatlar	Hamkorlik
O'zaro ishonch	Pedagog va ota-onalar o'rtasida ishonchli munosabatlarni o'rnatish muhim omil bo'lib, bu samarali o'zaro hamkorlik va tushunishni o'rnatishga

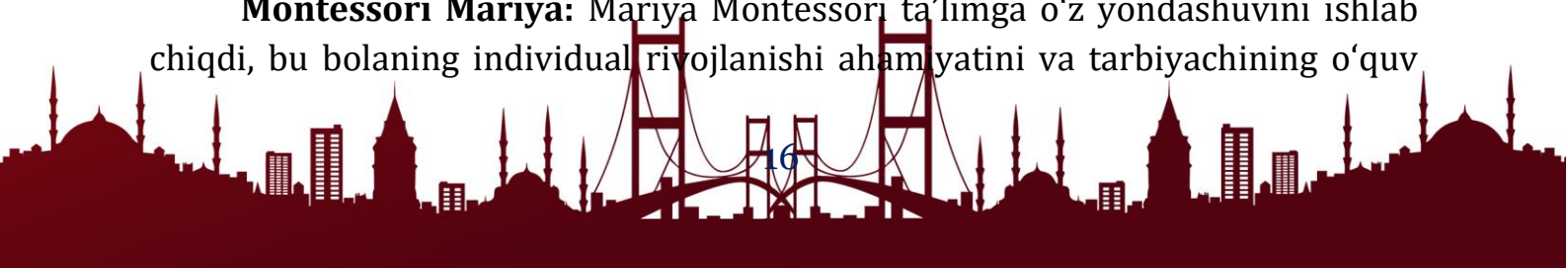
	yordam beradi. Ishonch ochiqlik, halollik va boshqa tomonning fikrini hurmat qilishga asoslanadi.
O'zaro tushunish	o'zaro tushunish umumiy til va o'quv jarayonining maqsad va vazifalarini, shuningdek tarbiyaviy ta'sirni tushunishni anglatadi. Bu faol tinglash, his etish hamda bola va oilaning individual xususiyatlarini hisobga olishni anglatadi.
Hamkorlik	oila va maktabgacha ta'lim tashkiloti o'rtasidagi hamkorlik birgalikda qaror qabul qilish, qo'shma tadbirlar va loyihalarni ishlab chiqish va amalga oshirish, tajriba va bilim almashishni o'z ichiga oladi. Bunga ota-onalarning umumiy yig'ilishlari, ishchi guruhlari, mahorat darslari va hamkorlikning boshqa shakllari kiradi.
Birgalikdagi javobgarlik	oila va maktabgacha ta'lim tashkiloti bolaning rivojlanishi va tarbiyasi uchun birgalikdagi mas'uliyatni tushunishi va qabul qilishi kerak. Bu vakolat va vazifalarni topshirishni, shuningdek, bolaga tegishli qarorlarni qabul qilishda boshqa tomonning fikrini hisobga olishni anglatadi.

Bundan tashqari, oila va maktabgacha ta'lim tashkiloti o'rtasida muntazam va tizimli ravishda axborot almashish uchun shart-sharoitlar yaratish, shuningdek, ota-onalarning o'quv va tarbiyaviy materiallari, tavsiyalar va manbalardan foydalanishini ta'minlash muhimligini ta'kidladi. Bu ota-onalarning ta'lim va tarbiya jarayoniga faol jalb qilinishiga yordam beradi, bu esa o'z navbatida pedagogik o'zaro hamkorlik samaradorligini oshiradi.

G'arb mamlakatlarida maktabgacha ta'lim tashkilotlari ishini tashkil etish va oila bilan hamkorlikni tashkil etishda tarbiyachi faoliyatiga innovatsion yondashuvlar bilan bog'liq ko'plab ilmiy tadqiqotlar va ishlar mavjud. Ba'zi taniqli olimlar va ularning ushbu sohadagi ishlari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Redjio-Emilia yondashuvi: Loris Malaguzzi ishiga asoslangan ta'limga Redjio Emiliya italyancha yondashuvi ta'lim jarayonida oila va jamiyatning roliga e'tibor qaratadi va ota-onalarni maktabgacha ta'lim tashkiloti hayotida faol ishtirok etishga jalb qiladi[4].

Montessori Mariya: Mariya Montessori ta'limga o'z yondashuvini ishlab chiqdi, bu bolaning individual rivojlanishi ahamiyatini va tarbiyachining o'quv

muhitini tashkil etishdagi faol rolini ta'kidlaydi. Ushbu yondashuv, shuningdek, ta'lim ta'sirining izchilligini ta'minlash uchun oila bilan hamkorlikni o'z ichiga oladi[5].

Vaygotskiy Lev Semenovich: garchi Vaygotskiy Lev G'arb olimi bo'lmasa-da, uning proksimal rivojlanish zonasi va ta'limga ijtimoiy-madaniy yondashuv haqidagi g'oyalari zamonaviy G'arb ta'lim va oila bilan hamkorlik yondashuvlariga katta ta'sir ko'rsatdi[6].

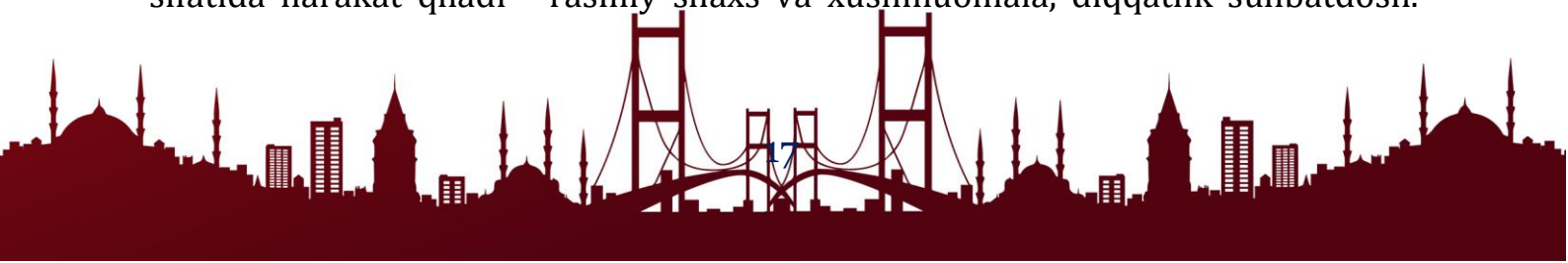
XX asrning 70-yillari — 80-yillarning boshlarida ta'limning ayrim jihatlarini o'rganildi, masalan, "Oilada o'rta maktabgacha yoshdagi bolalarda intizomning boshlanishini tarbiyalash"[7] N.A.Starodubova, "O'yin kichik maktabgacha yoshdagi bolani oilada axloqiy tarbiyalash vositasi sifatida"[8]. Katta maktabgacha yoshdagi bolalarda "Oilada katta maktabgacha yoshdagi bolalarni mehnatga o'qitish uchun pedagogik shartlar"[9] kabilar.

Bolalarni tarbiyalash va ota-onalarga yordam berishda maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning o'zaro ta'siri nuqtayi nazaridan, V. I. Bezlyudnayaning "Maktabgacha yoshdagi bolalar va tengdoshlar o'rtasidagi munosabatlarni pedagogik tuzatishda bolalar bog'chasi va oilaning o'zaro ta'siri" asarida keltirilgan ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, na oila, na maktabgacha ta'lim tashkiloti bolaning oiladagi turmush sharoiti va tarbiyasi bilan bog'liq bo'lgan tengdoshlari bilan munosabatlardagi og'ishlarni bartaraf etish muammosini alohida hal qila olmaydi[10]. Amalga oshirilgan tajriba-sinov ishlari natijasida o'qituvchilar va ota-onalar o'rtasidagi munosabatlarning tabiatida, tengdoshlarning bolalariga bo'lgan munosabatida ijobiy o'zgarishlar yuz berdi.

O.L. Zverevaning tadqiqoti shuni ko'rsatdiki, ota-onalar pedagogik bilimga muhtoj, mavjud bilimlar ularni qoniqtirmaydi[11]. Ular vaqt, sabr-toqat, xushmuomalalik, tajriba yetishmasligi, bolani tarbiyalash va o'qitish usullarini, uning yosh xususiyatlarini bilmaslik tufayli qiyinchiliklarga duch kelayotganini ta'kidladilar. Turli manbalardan tinglovchilar tomonidan qabul qilingan bilimlar ularga quyidagi sabablarga ko'ra yordam bermaydi:

- bu juda umumiy, ularning bolasiga shaxsan taalluqli emas va murakkab shaklda beriladi.

Tarbiyachilarning bir qator ishlari ota-onalarga nisbatan pedagogning pedagogik pozitsiyasining o'ziga xos xususiyatlari haqida gapiradi, bu yerda ikkita funktsiya birlashtirilgan - rasmiy va norasmiy. Pedagog ikki shaxsda sifatida harakat qiladi - rasmiy shaxs va xushmuomala, diqqatlik suhbatdosh.

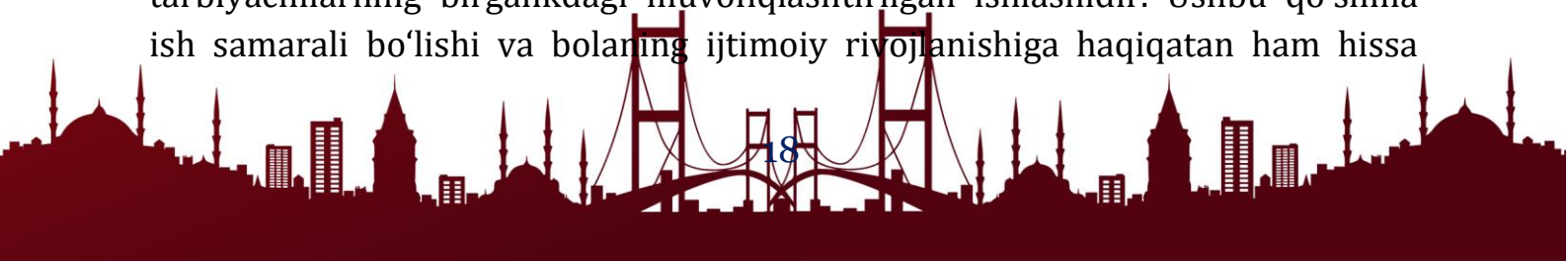
Uning vazifasi tarbiyaviy pozisiyani yengish, oila a'zolari bilan suhbatlashish va ishonchli ohangni rivojlantirishdir.

Tarbiyachilar ko'pincha ota-onalarga o'zaro ta'sir subyekti sifatida emas, balki ta'lim obyekti sifatida munosabatda bo'lishadi. Lekin shuni ta'kidlash kerakki, maktabgacha ta'lim tashkilotlari ochiq tizim bo'lgandagina oila ehtiyojlarini to'liq qondiradi. Ota-onalar o'z xohishiga ko'ra, o'zlari uchun qulay vaqtda, bolaning maktabgacha ta'lim tashkilotidagi faoliyati, tarbiyachi va bolalar o'rtasidagi muloqot uslubi bilan tanishish va bolalarning hayotiga qo'shilish uchun haqiqiy imkoniyatga ega bo'lishi kerak. Agar ota-onalar bolalarni yangi muhitda kuzatsalar, ularni "boshqa ko'zlar" bilan qabul qiladilar. Guruhda ota-onalar ham ko'plab amaliy ko'nikmalarni, bolalar bilan muloqot qilish usullarini, ular bilan mazmunli faoliyatni tashkil qilishlari mumkin. Ushbu maqsadga erishish uchun tarbiyachilarni ota-onalar bilan muloqot qilishda yuzaga keladigan ziddiyatli vaziyatlardan chiqish yo'lini topishga qaratilgan ota-onalar bilan muloqot qilishni o'rgatishda maxsus tashkil etilgan rivojlantiruvchi kurslardan foydalanishni tavsiya qiladilar.

Pedagogning ijtimoiy-pedagogik madaniyati uning ma'lum pedagogik qarashlari va e'tiqodlari, muloqot qobiliyatlari nafaqat bolaga, balki ota-onalarga, hamkasblarga nisbatan hissiy ijobiy munosabatlarini nazarda tutadi. tarbiyachining bunday madaniyatini oshirish zarurati shundan kelib chiqadiki, muloqot ikki yoki undan ortiq odamlarning turli xil ma'lumotlar almashinuvidan iborat bo'lgan o'zaro ta'sirini, aloqalarni o'rnatish va umumiy maqsadga erishish uchun ularning sa'y-harakatlarini muvofiqlashtirish va birlashtirishni talab qiladi. Natijada bola tarbiyalanadi.

Hozirgi vaqtda amaliyotchilar ota-onalar bilan hamkorlikning yangi, noan'anaviy shakllarini izlamoqda. Pedagogik adabiyotlarda bunday ta'rif bo'lmasa-da, bu shakllar maktabgacha ta'lim tashkilotlari hayotiga kiritilgan. Ular ko'ngilochar o'yinlar yoki teledasturlar turiga qarab qurilgan va ota-onalarning e'tiborini maktabgacha ta'lim tashkilotiga jalb qilish, norasmiy aloqalarni o'rnatishga qaratilgan. Ota-onalar farzandini yaxshiroq bilishadi, chunki ular uni o'zlari uchun boshqa, yangi muhitda ko'radilar va tarbiyachiga yaqinlashadilar. Ochiq eshiklar kuni o'tkaziladi, ota-onalar ertangi kunlar, musobaqalar, musobaqalar tayyorlashga jalb qilinadi.

Bola shaxsini rivojlantirish, uning ijtimoiy kamolotga erishishining eng muhim shartlaridan biri uning atrofidagi kattalar: ota-onalar va tarbiyachilarning birgalikdagi muvofiqlashtirilgan ishlashidir. Ushbu qo'shma ish samarali bo'lishi va bolaning ijtimoiy rivojlanishiga haqiqatan ham hissa

qo'shishi uchun maktabgacha ta'lim tashkilotlari xodimlari va tarbiyalanuvchilarning oilalari o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni alohida tashkil etish zarur. Oila bolaning rivojlanishidagi ijtimoiy vaziyatning, uning yaqin atrof-muhitining eng muhim tarkibiy qismidir. Oilada bolaning psixologiyasiga e'tibor qaratish va uning rivojlanishi uchun to'liq sharoitlar yaratish, bolaning kattalar va uyda bolalar bilan shaxslararo munosabatlaridagi muammolarni tan olish va ularni hal qilish yo'llarini topishga yordam berish eng muhim vazifalardan biridir.

Ota-onalarga ta'lim berishning maqsadi ularga ilmiy psixologik va pedagogik bilimlarni berish emas, balki ularning "pedagogik kompetensiyasi" va "pedagogik fikrlash" ni shakllantirish yoki ularning pedagogik pozitsiyasini to'g'rilash, ularga o'z farzandini tushunish, u bilan to'g'ri muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantirishdir.

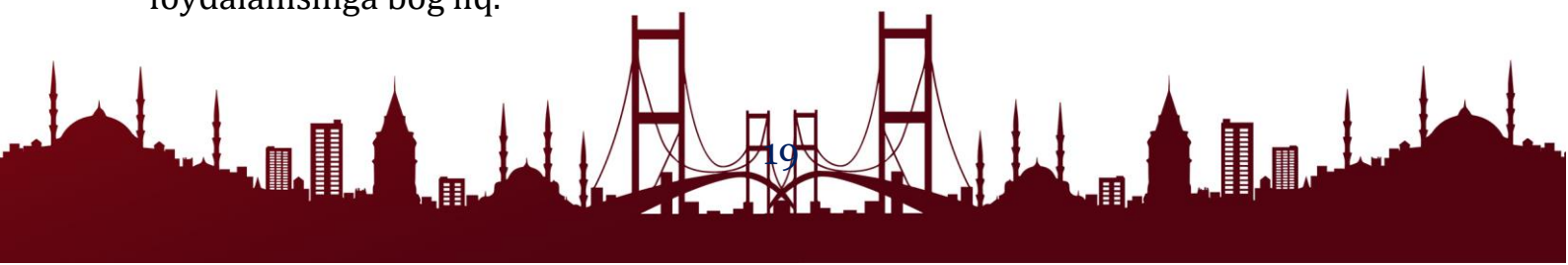
"Pedagogik kompetensiya" bolalarning ehtiyojlarini tushunish va ularni qondirish imkoniyatlarini yaratish, bolani xursand qilish, ba'zi narsalarni bolaning rivojlanish nuqtayi nazaridan ko'rish qobiliyatidir[13].

"Pedagogik mulohaza" - o'z ta'lim faoliyatini tahlil qilish, ularni tanqidiy baholash, o'zlarining pedagogik xatolarining sabablarini, qo'llaniladigan usullarning samarasizligini aniqlash va bolaga uning xususiyatlariga mos keladigan ta'sir qilish usullarini tanlash qobiliyatidir[14].

"Ota-onalarning pedagogik pozitsiyasi" - bu tizimni shakllantiruvchi kategoriya bo'lib, u birinchidan, kognitiv va xulq-atvor komponentlarini, ikkinchidan, ongli va ongsizni o'z ichiga oladi. U bolaning rivojlanishining yosh dinamikasi, maktabgacha yoshdagi bolalik davrining o'ziga xos qiymati va ta'limning asosiy vazifalari haqidagi ota-onalarning g'oyalarini o'z ichiga oladi. Bu o'zini bolaga nisbatan, ota-onalarning xatti-harakatlari haqidagi bayonotlari va baholashlarida, shuningdek, ularning haqiqiy faoliyati va u bilan muloqotida namoyon bo'ladi.

Shunday qilib, ota-onalarning tarbiyasi ularga oila va bolalar tarbiyasi haqidagi bilimlarni yetkazish uchun mo'ljallangan. Shu bilan birga, ota-onalarga tarbiyachi, oila a'zolari va oila o'chog'i posbonlari roliga kerak bo'lgan bilimlar haqida to'xtalamiz.

Har bir oilada katta yoki kamroq ta'lim imkoniyatlari, ilmiy til bilan aytganda, ta'lim salohiyati mavjud. Oilaviy ta'limning natijalari ushbu imkoniyatlarga, ota-onalarning ulardan qanchalik oqilona va maqsadli foydalanishiga bog'liq.

Shunday qilib, olimlarning izlanishlari oila va xalq ta'limi o'rtasida bir-birini to'ldiruvchi ikkita ijtimoiy institut sifatida bog'lanish zarurligini tasdiqlaydi. "Tarbiyachi - bola - ota-ona" tizimida faol o'zaro ta'sirsiz bolaning samarali rivojlanishi, shu jumladan ijtimoiy va ekologik ta'lim nuqtayi nazaridan mumkin emas.

Oila o'ziga xos boshlang'ich jamiyat bo'lib, u bolaga psixologik xavfsizlik hissi, "hissiy qo'llab-quvvatlash", qo'llab-quvvatlash, so'zsiz, beg'araz qabul qilish qobiliyatida davlat ta'lim tashkilotlari tomonidan takrorlanmaydi. Bu umuman inson uchun, xususan, maktabgacha yoshdagi bola uchun oilaning doimiy ahamiyati. Oila sohasidagi mutaxassislar orasida oila instituti hissiy munosabatlar instituti deb e'tirof etilgani bejiz emas.

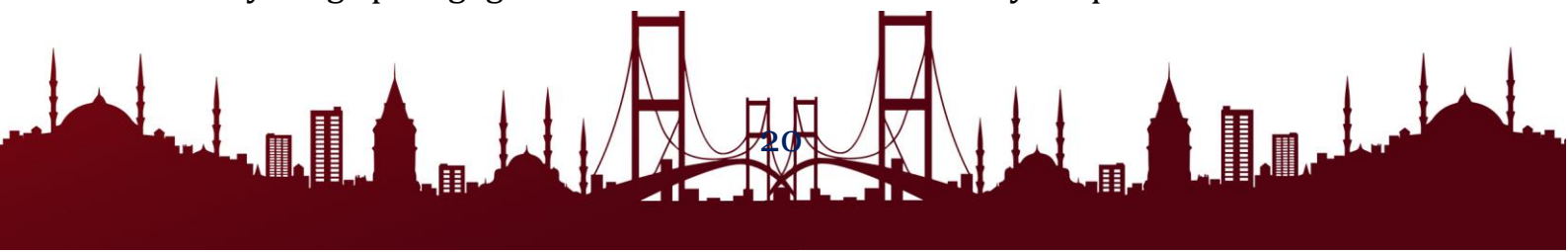
Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ota-ona va bola munosabatlaridagi beqarorlik, zaif hissiy aloqalar bolaning o'z his-tuyg'ulari va kayfiyatlariga bo'lgan huquqlarini rad etib, oiladagi kattalar kayfiyatini bo'ysundirishni boshlaydi. Bola uchun xavfsizlik, qo'llab-quvvatlash va qabul qilish manbai ota-onalar tomonidan qattiq harakatlarni amalga oshirish zarurligiga ishonish uchun qurbon qilinadi. Bu holda maktabgacha tarbiyachining oilaviy tarbiyasi prinsipi asosida qurila boshlaydi: kattalar tomonidan bolaga qo'yiladigan talablar har doim to'g'ri va bolaning o'zi, uning ehtiyojlari, "men xohlayman", "men qilmayman"ni hisobga olinmaydi.

Zamonaviy voqelik tomonidan belgilanadigan o'zaro ta'sirning yana bir tegishli shakli — bu maktabgacha ta'lim tashkilotining veb-sayti. U bloglarni o'z ichiga olgan oila va maktabgacha ta'lim tashkilotining tarmoq hamkorligini faollashtirish uchun quyidagi mexanizmlarni taklif etadi:

1. *Oilani axborot bilan qo'llab-quvvatlash blogi.* U quyidagi o'zaro ta'sir funksiyalarini o'z ichiga oladi: bolalar salomatligini muhofaza qilish va mustahkamlash; rivojlanish funksiyasi; bolalar bog'chasi, uning kadrlar tarkibi va ta'lim dasturining o'ziga xos xususiyatlari to'g'risida ma'lumotlarni o'z ichiga olgan muvofiqlashtiruvchi funksiya.

2. *Oilani maktabgacha ta'lim tashkilotining ta'lim maydoniga kiritish blogi.* Ushbu blog maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning quyidagi funksiyalarini qo'llab-quvvatlaydi: kommunikativ; diagnostika va tuzatish; dizayn va tashkiliy.

3. *Maktabgacha ta'lim tashkilotibilan o'zaro munosabatlar jarayonida oilaning ijtimoiy va pedagogik pozitsiyasini faollashtirish blogi.* Oldingi funksiyalarga pedagogik o'zini takomillashtirish funksiyasi qo'shiladi.

Shunday qilib, yildan-yilga o'zaro aloqa shakllari o'zgarib, kengayib bordi. Ularning o'zgarishini belgilovchi asosiy omillar vaqt, ijtimoiy tizim, ilmiy-texnika taraqqiyoti va jamiyatning iqtisodiy ahvoli ta'siri edi. Yuqoridagilarni umumlashtirib, xulosa qilishimiz mumkin: pedagogik funksiyani samarali bajarish uchun maktabgacha ta'lim tashkiloti bolalar bilan olib borilayotgan tarbiyaviy ishlarning mazmuni va sifatini qayta ko'rib chiqishi, har bir bolaga kuchli ta'sir ko'rsatish yo'llarini izlashi kerak. Bu maktabgacha ta'lim muassasasining pedagogik jamoasini oilada bolani tarbiyalashda ittifoqchi va hamfikrni izlash zarurati bilan duch keladi. Hozirgi vaqtda mahalliy pedagogika bolalar bog'chasi va oila o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning turli shakllarini ishlab chiqdi. Ularning ko'pchiligi allaqachon o'z samaradorligini ko'rsatdi. O'quvchilarning oilalariga moslashuvchan va tabaqalashtirilgan yondashuvni amalga oshirish uchun maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila o'rtasidagi pedagogik hamkorlik shakllari to'plami ishlab chiqilgan.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" qarori. 13.05.2019
2. Leontyev A.N. Deyatelnost. Soznaniye. Lichnost. 2 ye izd. M., 1977. S. 235—302.
3. Markova T.A. Semya kak usloviye psixologo-pedagogicheskoy sotsializatsii lichnosti (statya). Psixologo-pedagogicheskiye aspekty sotsializatsii lichnosti: Materialy nauchnoprakticheskogo seminara.-Vologda: VIPE, 2009.-S.62-70.
4. Edwards, C., Gandini, L., & Forman, G. (Eds.). (2012). Redjio-Emiliyada ota-onalar va o'qituvchilar o'rtasidagi hamkorlik: o'zini va boshqalarni kashf etish jarayoni. Teachers College Press.
5. Montessori, M. (1967). Tarbiya va dunyo. Dunyoga yo'naltirish.
6. Vaygotskiy, L. S. (1978). Yuqori psixologik funktsiyalarni rivojlantirish. Moskva: "Ma'rifat" Nashriyoti.
7. Starodubova N.A. Teoriya i metodika razvitiya rechi doshkolnikov : ucheb. posobiye dlya stud. vyssh. ucheb. zavedeniy /N.A. Starodubova. — 2-ye izd., ispr. — M.: Izdatelskiy sentr "Akademiya", 2007. — 256 s.
8. Senkevich V. M. Ekologicheskoye obrazovaniye: integratsiya nauchnykh znaniy i obraznykh predstavleniy // Sovetskaya pedagogika.— №5.— 1989—S. 15-19.
9. Zagik, L. V. Vospitatelyu o rabote s semyey : posobiye dlya vospitatelya detskogo sada / L. V. Zagik [i dr.] ; pod red. N. F. Vinogradovoy. – M. : Prosveshcheniye, 1989.

10. Bezlyudnaya, Valentina Ivanovna. Vzaimodeystviye detskogo sada i semi v pedagogicheskoy korrektsii otnosheniy doshkolnikov so sverstnikami : avtoreferat dis. ... kandidata pedagogicheskix nauk : 13.00.01 / APN SSSR. NII doshkol. vospitaniya. — Moskva, 1988. — 24 s

